



ΕΕΛ/ΛΑΚ

Εταιρεία Ελεύθερου Λογισμικού /Λογισμικού Ανοιχτού Κώδικα

Λ. Μεσογείων 56, Αμπελόκηποι, 115 27 Αθήνα, info@ellak.gr, Τηλ: 210 7474271, Fax: 210 7474252

Αθήνα, 31 Δεκεμβρίου 2014
Αρ. Πρωτ. 461/ΘΚ

Προς: Πανελλήνιο Σοσιαλιστικό Κίνημα

Θέμα: Γιατί η ανοικτότητα και η προστασία των κοινών είναι υπόθεση όλων μας

Προεκλογικά, ο διάλογος κυριαρχείται από θέματα που αφορούν την οικονομία και την ανάπτυξη, έννοιες όπως τα κοινά ή η ανοικτότητα φαίνεται να αποτελούν θέμα που απασχολεί λίγους και ειδικούς, μια πολυτέλεια που δεν αφορά τα προβλήματα και την καθημερινότητα του μέσου πολίτη.

Η πραγματικότητα είναι διαφορετική.

Στις κρίσιμες στιγμές που περνάει η χώρα μας είναι χρήσιμο να έχουμε την καλύτερη δυνατή πληροφόρηση για τις αποφάσεις που λαμβάνει η διοίκηση, να γνωρίζουμε ποιος είναι υπεύθυνος για τι, να μπορούμε να έχουμε πρόσβαση στις πράξεις της διοίκησης, να συμμετέχουμε στη νομοπαρασκευαστική διαδικασία, να μπορούμε να παρακολουθήσουμε τη δράση των κοινοβουλευτικών μας εκπροσώπων και να έχουμε πρόσβαση στις αποφάσεις των δικαστηρίων.

Είναι κρίσιμο να διασφαλίζεται ότι οι διορισμοί στο δημόσιο τομέα γίνονται με διαφανή και αντικειμενικά κριτήρια, να μπορούμε να εκφράσουμε την άποψη μας για τις κανονιστικές πράξεις της διοίκησης και για τα σχέδια νόμου πριν αυτά κατατεθούν, να γνωρίζουμε που πάνε οι φόροι μας και τα δημοτικά μας τέλη και να μπορούμε να προτείνουμε λύσεις από την καθημερινή μας εμπειρία και πρακτική γνώση για να κάνουμε το κράτος και τη διοίκηση πιο αποτελεσματική και φιλική για τον πολίτη.

Όλα αυτά αποτελούν αυτό που αποκαλούμε “ανοιχτότητα” και είναι θεμελιώδης προϋπόθεση για τη βελτίωση του τρόπου άσκησης και των τριών εξουσιών της ελληνικής πολιτείας, δηλαδή τόσο της εκτελεστικής, όσο και της νομοθετικής και της δικαστικής εξουσίας.

Η ανοιχτότητα και η προστασία των κοινών είναι το θεμέλιο για ένα κράτος από όλους και για όλους.

Ταυτόχρονα, είναι η προϋπόθεση για την εύρυθμη, αποδοτική και αποτελεσματική λειτουργία της αγοράς. Γιατί η αγορά λειτουργεί προς όφελος του πολίτη -και όχι το αντίστροφο- μόνο όταν καταφέρνει να περάσει από τις συμπληγάδες πέτρες του ελέγχου των μονοπωλίων και των ομάδων συμφερόντων.

Η ανοιχτότητα και η προστασία των κοινών επιτρέπουν την ύπαρξη πραγματικά ανοικτών αγορών, όπου η μικρή και μικρομεσαία επιχείρηση μπορεί να δημιουργήσει αξία και να προσφέρει τις υπηρεσίες της, βασιζόμενη στην ντόπια εργασιακή δύναμη και όχι στην πληρωμή αδειών σε τρίτες χώρες. Με την επιλογή του ανοικτού λογισμικού ως του βασικού λογισμικού για τη δημόσια διοίκηση, ο μεγαλύτερος αγοραστής πληροφοριακών συστημάτων στη χώρα, το κράτος, μπορεί να κάνει μια ουσιαστική επιλογή να αμοίβει την εργασία των Ελλήνων προγραμματιστών και όχι να εξαρτάται από συγκεκριμένους προμηθευτές.

Η επιλογή ανοικτού / ελεύθερου λογισμικού σημαίνει μετατόπιση του κέντρου κόστους από την αγορά αδειών στην αγορά εργασίας, από την απώλεια συναλλάγματος στην ενίσχυση της ελληνικής τεχνογνωσίας.

Εάν θέλουμε να έχουμε βιώσιμη ανάπτυξη και να σταματήσουμε την απώλεια εγκεφάλων (brain drain) θα πρέπει να αναλογιστούμε σοβαρά τα αναμφίβολα οφέλη που έχουν τόσο το ελληνικό δημόσιο όσο και οι ελληνικές εταιρίες, αλλά και το ελληνικό επιστημονικό δυναμικό από τη χρήση ανοικτού λογισμικού και προτύπων.

Αλλά εξίσου σημαντική είναι και η προστασία των κοινών, ειδικά των ερευνητικών, πολιτιστικών και δημιουργικών μας κοινών. Τόσο οι ευρωπαϊκές αναπτυξιακές πολιτικές, όσο και το σύνολο των διεθνών πολιτικών για την ανάπτυξη, όπως αυτά που βλέπουμε να προτείνονται από τον ΟΟΣΑ και την παγκόσμια τράπεζα, αλλά ακόμη και τα εναλλακτικά αναπτυξιακά μοντέλα που βασίζονται στην ομότιμη παραγωγή και συναντάμε στις χώρες της λατινικής Αμερικής έχουν ένα κοινό

σημείο: τα κοινά της γνώσης, αποτελούν τη βασική παράμετρο για οποιαδήποτε αναπτυξιακή παράμετρο. Η γνώση, επειδή ακριβώς λειτουργεί ως αποτέλεσμα συλλογικών προσπαθειών και αναπτύσσεται αντί να εξαντλείται με τη χρήση της πρέπει να είναι όσο το δυνατόν πιο ανοιχτή, πιο προσβάσιμη, πιο κοινό κτήμα για να παράγει τη μέγιστη αξία για τον πολίτη, την κοινωνία και την οικονομία. Η Βικιπαίδεια είναι ένα απλό και καθημερινό παράδειγμα αυτής της τάσης, αλλά και η Ευρωπαϊκή πλατφόρμα για το πολιτιστικό περιεχόμενο Europeana που βασίζεται στο ανοιχτό περιεχόμενο, το άνοιγμα της πληροφορίας που κάνουν οι μεγαλύτερες βιβλιοθήκες του κόσμου, όπως η Βιβλιοθήκη το Κονγκρέσου ή η Βρετανική Βιβλιοθήκη ή τέλος τα ανοιχτά ψηφιακά μαθήματα του MIT ή οι πολιτικές ανοιχτής πρόσβαση του Harvard και του LSE δείχνουν ότι η προστασία των γνωσιακών κοινών είναι βασική προϋπόθεση για την ανάπτυξη στον 21ο αιώνα.

Τέλος, η οικονομία του διαμοιρασμού (sharing economy) έχει μπει δυναμικά στη ζωή μας. Θέματα όπως η χρήση πληθοποριστικών (crowdsourcing) δράσεων ακόμη και για την παροχή δημοσίων υπηρεσιών όπως συμβαίνει με το FixMyStreet στο Λονδίνο, η χρήση για την εξεύρεση εναλλακτικών μορφών χρηματοδότησης (crowdfunding) ή τέλος η εμφάνιση υπηρεσιών όπως το Airbnb και το Uber που αλλάζουν ριζικά τον τρόπο παροχής υπηρεσιών μεταφορών, φιλοξενίας και τουρισμού θα πρέπει να απασχολήσει έντονα μια οικονομία με τα χαρακτηριστικά της Ελληνικής οικονομίας.

Ακριβώς επειδή παραμένουμε μια οικονομία εστιασμένη στην παροχή υπηρεσιών, επειδή ο πολιτισμός και ο τουρισμός βρίσκονται στον πυρήνα της παραγωγικής μας δραστηριότητας κι επειδή επενδύουμε ως άτομα και κοινωνία τόσα πολλά στην εκπαίδευση, το θέμα του πως όλα αυτά αλλάζουν, και το πως το ανοιχτό και τα κοινά μας επιτρέπουν να ενταχθούμε σε νέες καινοτομικές και παγκόσμιες αλυσίδες αξίας, πρέπει να αποτελεί κεντρικό ερώτημα για κάθε πολιτικό κόμμα που επιδιώκει να έχει κάποιες βασικές θέσεις πολιτικές που είναι σχετικές με την οικονομία και την κοινωνία του 21ου αιώνα.

Η σημερινή μας επικοινωνία είναι συνέχεια προηγούμενης επιστολής μας, προκειμένου να σας ενημερώσουμε για την Εταιρεία Ελεύθερου Λογισμικού / Λογισμικού Ανοιχτού Κώδικα (ΕΕΛ/ΛΑΚ, www.eellak.gr) και τη συμβολή που εκτιμούμε ότι μπορούν να έχουν τα ελληνικά πολιτικά κόμματα και η κοινωνία των πολιτών στα θέματα ανοιχτότητα και ψηφιακών κοινών αγαθών.

Η ΕΕΛ/ΛΑΚ ιδρύθηκε το 2008, αποτελείται πλέον από 29 Πανεπιστήμια, Ερευνητικά Κέντρα, Τεχνολογικά Ιδρύματα και κοινωφελείς φορείς. Αναλυτικά, οι φορείς που συμμετέχουν υπάρχουν διαθέσιμοι στο δικτυακό τόπο www.eellak.gr. Είναι εταιρεία με μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα και

έχει ως κύριο στόχο να συμβάλλει στην [ανοιχτότητα](#) και ειδικότερα στην προώθηση και ανάπτυξη του **Ελεύθερου Λογισμικού**, του **Ανοιχτού Περιεχομένου** και των **Τεχνολογιών Ανοιχτής Αρχιτεκτονικής** στο χώρο της εκπαίδευσης, του δημόσιου τομέα και των επιχειρήσεων στην Ελλάδα, ενώ, παράλληλα, φιλοδοξεί να αποτελέσει κέντρο γνώσης και πλατφόρμα διαλόγου για την ανοιχτότητα και τα οφέλη της για την κοινωνία και την οικονομία. Συνεργάζεται με τα **Creative Commons** (<http://wiki.creativecommons.org/Greece>) και είναι ιδρυτικό μέλος του **COMMUNIA** (<http://www.communia-association.org/>), είναι ο ελληνικό κόμβος για το **Open Data Institute** (<http://opendatainstitute.org/>), είναι μέλος του **Open Budget Initiative** (<http://internationalbudget.org/what-we-do/major-ibp-initiatives/open-budget-initiative/>). Μέσα στα έξι χρόνια λειτουργίας της, η ΕΕΛ/ΛΑΚ έχει αναπτύξει δράσεις και πρωτοβουλίες για να προωθήσει το **Ελεύθερο Λογισμικό**, το **Ανοιχτό Περιεχόμενο**, τα **Ανοιχτά Δεδομένα** και τις **Τεχνολογίες ανοιχτής Αρχιτεκτονικής**.

Η πρωτοβουλία για την **Ανοιχτή Διακυβέρνηση (Open Government Partnership - OGP** <http://www.opengovpartnership.org/>) ιδρύθηκε το 2011 για να παράσχει μια διεθνή πλατφόρμα που συμβάλλει ώστε κυβερνήσεις να είναι πιο ανοικτές, υπόλογες και ανταποκρινόμενες στους πολίτες τους. Σήμερα, στο OGP συμμετέχουν 64 χώρες μεταξύ των οποίων, από το 2012, και η Ελλάδα.

Τα μέλη του OGP δεσμεύονται στις αρχές της οικουμενικής διακήρυξης των δικαιωμάτων του ανθρώπου, τη σύμβαση του ΟΗΕ ενάντια στη διαφθορά και την αξιοποίηση διεθνών εργαλείων για τη διαφύλαξη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την καλή διακυβέρνηση.

Η ανοιχτή διακυβέρνηση και τα ανοιχτά δημόσια δεδομένα αποτελούν βασικό στοιχείο των πολιτικών για το Ψηφιακό Θεματολόγιο 2020, στοιχείο του χρηματοδοτικού προγράμματος Horizon 2020, των πολιτικών περιφερειακής ανάπτυξης τη ευρωπαϊκής ένωσης και ρητή υποχρέωση της Οδηγίας για την περαιτέρω χρήση της δημόσιας πληροφορίας. Επιπλέον, η εθνική νομοθεσία και ιδίως οι νόμοι για τη γεωχωρική πληροφορία, την περαιτέρω χρήση της δημόσιας πληροφορίας, τη Δι@υγεια, την ηλεκτρονική διακυβέρνηση, αλλά και ο ίδιος ο νόμος για την τοπική αυτοδιοίκηση (Καλλικράτης), περιέχουν πληθώρα διατάξεων που ενισχύουν και υποστηρίζουν την ανοιχτότητα με το άνοιγμα των δημοσίων δεδομένων και την ανοιχτή διακυβέρνηση. **Ωστόσο, οι περισσότερες από αυτές τις διατάξεις παραμένουν ατελείς (δεν εκδίδονται οι απαραίτητες κανονιστικές πράξεις) ή ανεφάρμοστες (δεν τηρούνται από τη δημόσια διοίκηση).**

Αυτή η κατάσταση οφείλεται, σε μεγάλο βαθμό, στο γεγονός ότι τα θέματα αυτά δεν έχουν αναδειχθεί ως μέρος της ευρύτερης πολιτικής ατζέντας. Μόνο όταν η ανοιχτή διακυβέρνηση και τα ανοιχτά δεδομένα αποτελέσουν αντικείμενο πολιτικής συζήτησης θα μπορέσουμε να πετύχουμε ένα πιο λειτουργικό και σε όφελος του πολίτη αποτέλεσμα τόσο στην κεντρική διοίκηση όσο και στην περιφερειακή και τοπική αυτοδιοίκηση.

Τέλος, με δεδομένη τη μειωμένη εμπιστοσύνη των πολιτικών κομμάτων από την κοινωνία, θεωρούμε πως η συμμετοχή της Ελλάδας στην Πρωτοβουλία για την ανοιχτή Διακυβέρνηση είναι ευκαιρία για τα ελληνικά πολιτικά κόμματα να συμβάλουν με συγκεκριμένο προγραμματικό και πολιτικό λόγο στον συνεχή διάλογο μεταξύ δημόσιας διοίκησης και κοινωνίας των πολιτών, αναφορικά με την πορεία υλοποίησης των παραπάνω δεσμεύσεων, καθώς επίσης και στις κατευθύνσεις που θα οφείλουν να ακολουθήσουν οι δεσμεύσεις του νέου σχεδίου δράσης.

Η υλοποίηση των πολιτικών ανοιχτής διακυβέρνησης δεν είναι πολυτέλεια αλλά αναγκαιότητα: αφορά τον πολίτη που θέλει να γνωρίζει που πάνε τα δημοτικά του τέλη ή οι φόροι του, αφορά το μαθητή που θέλει να μπορεί να δει τα δρομολόγια του λεωφορείου στο κινητό του, αφορά τον επαγγελματία που έχει ανάγκη από ανοιχτή πρόσβαση στα συστήματα της γενικής γραμματείας πληροφοριακών συστημάτων για να συμπληρώνει αυτόματα τα στοιχεία του ΦΠΑ και να ελέγχει την πλαστότητα των τιμολογίων. Αφορά κυρίως την τοπική ανάπτυξη και την δημιουργία νέων εξειδικευμένων θέσεων εργασίας.

Η ανοιχτότητα και η προστασία των κοινών αγαθών αφορούν όλους μας.

Είμαστε στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε περαιτέρω πληροφορία.

Με εκτίμηση,
Ο πρόεδρος ΔΣ



Θεόδωρος Καρούνος